

kazu obravnavane zbirke Pesmi. Vsekakor se moramo zato še za trenutek ustaviti prav ob Zlobčevem besedilu — pismu Milanu Kleču, zapisanem na ovitku te knjige, saj ga lahko razumemo in beremo kot zgled svojevrstne vehementne in hotene odločitve za poezijo kot poezijo, povsem mimo vseh, s prekletstvom, obupom, saj nemočjo zaznamovanih seganj v nepesniški, trivialni, enodnevno konjunkturni svet.

Ali ne povedo naslednje simptomatične besede Jaša Zlobca pravzaprav vsega: »Dragi Milan, lepo pozdravljen. Hvala za jagnje. Otroka sta ga bila zelo vesela. Igrata se z njim od jutra do večera. Še v posteljo bi ga vlekla za čez noč, če ne bi bil tako ljubosumen muc, ki si jima ga zadnjič prinesel. Tudi tvoji zajci se plodijo, da jih je kar veselje pogledati. (...) Da ne pozabim. Otroka si strašno želita kavke. Takšne, ki bi znala govoriti. Ne pozabi, da ima Grušenka kmalu rojstni dan. Ne razočaraj mi hčerke.«

Kaj je tebe treba bilo . . . ali Skupna jedra

Zgodilo se je, kar se ne bi smelo zgoditi: pod geslom nekaterih temeljnih premis naše družbe (bratstvo, enotnost) so dokaj neodgovorne skupine ljudi (komisije) izoblikovale dokument, ki ima v sebi številne prvine nespo-razumov in nesoglasij, pritiskov in vsiljevanj, zanikanja ustavnih norm, skratka: dokument, ki je že kot predlog za mnoge žalitev in ponižanje. Vse pogostejši zapisi v tisku samo potrjujejo, da so prav najbolj sporne postavke tega dokumenta njegovo resnično jedro, smisel in cilj. V mislih imamo zdaj že slovita *Skupna programska jedra*. Zelo mučno je zapisovati nekatera dejstva, a je vendar potrebno: v *uradni* obrazložitvi historiata nastajanja tega dokumenta je zapisano: »Pripominjamo, da je ta Predlog sestavljen na osnovi pripomb in stališč iz razprav, ki so potekale v letih 1982 in 1983 v vseh republikah in pokrajinah.« Pa ni to edina (milo rečeno) izmišljena trditev v tem dokumentu. Zapisano je tudi: »Na temelju tega dokumenta, rezultatov javne razprave . . . je izdelana končna verzija Predloga . . .« Ali: »Zahteve z javne razprave, ki je potekala v republikah in pokrajinah . . .« In spet: »Razporejanje programskih vsebin po razredih — kar je zahtevala javna razprava . . .« (Vse podčrtal C. Z.) Stopnja spodobnosti, ki smo jo v naši družbi vendarle že dosegli, terja, da povemo o tem resnico, zelo preprosto resnico: Kdaj in kje so bile (v Sloveniji) javne razprave, ki bi od načrtovalcev Predloga že kar »zahtevale« tako usodno spremembo v kulturni in nacionalni vzgoji; nasprotno: kolikor je bilo v Sloveniji slišati in brati mnenj in stališč o jedrih, so bila vsa odklonilna — ne da bi seveda kdorkoli od razpravljalcev sploh imel možnost spoznati se s celotnim gradivom, ki so ga (pri nas Zavod za šolstvo) tako skrbno skrivali tudi potem, ko smo v časopisju brali nezadržno hvalo avtorjem in ideji jeder ob hkratni diskvalifikaciji vseh, ki bi utegnili imeti kakršenkoli pomislek. Vse je potekalo tako, da je iz zakulisne, ne pa javne razprave prišla najprej obtožba do drugače mislečih a posteriori — ko bodo dokumenti znani.

Slepomišenje o odstotkih je temeljna zmota vseh dobromislečnih, nečedna prevara tistih, ki niso opazili (ali hoteli opaziti), v katerem grmu tiči zajec. Dokument je zelo jasen, prepustimo mu besedo: »... predvideno pa je

tudi, da bo programsko jedro hkrati temelj za stalna medrepubliško-pokrajinska posvetovanja, na katerih bi še naprej obdelovali in pospeševali ureničevanje dogovorjenih skupnih vsebin. Predvideno je torej, da se nadaljuje sodelovanje na skupnih programskih jedrih, in to zaradi nadaljnega poenotenja predloženih vsebin in nadaljnje obdelave programa z ozirom na ureničevanje dogovorjenih ciljev in nalog in njihovih metodičnih interpretacij.« ... »Potemtakem tvorijo skupna programska jedra skupno osnovo vsebin, ki se vgrajujejo v učne načrte in programe vzgojno-izobraževalnega dela vseh republik in pokrajin. To se nanaša na cilje, naloge in bistvene vsebine, ki se jim mora zagotoviti jugoslovansko skupnost in enotnost vzgojno-izobraževalnega sistema.« ... »Učitelji postajajo sedaj soodgovorni tudi za programiranje vzgoje in izobraževanja, potemtakem tudi za enotnost vzgojno-izobraževalnega sistema v SFRJ, ki se mora ustvarjati v sleherni šoli.«

Najbrž ne bo odveč, če povemo, da naj bi ta nova skupna jedra »zamenjala predmet, ki smo ga doslej poznali pod preprostim, a vsem razumljivim naslovom: *Slovenski jezik in književnost*. In prav ta predmet je najbolj od vseh določal vzgojo, duha in zavest slehernega Slovenca, ki je po lastni izbiri in svobodni volji hkrati tudi Jugoslovian — ne želi pa to biti po diktatu vsiljenih jeder.

V nadaljevanju tega zapisa ponatiskujemo »zadnjo verzijo« *Predloga skupnega programskega jedra jezikovno-umetnostnega področja* z uvodnimi »smotri« in »nalogami« in vsebino predlaganih jeder, ki jih nismo upali prevesti, ker bi pri tem ali onem prevodu neznanega dela znanih in neznanih avtorjev lahko prišlo do nezaželenih dvoumnosti. Ob te smotre in naloge postavljamo — zaradi primerjave — tiste, ki so jih doslej učitelji in učenci, profesorji in dijaki poznali — kot rečeno — pod naslovom: *Slovenski jezik in književnost*. (Da ne bi problema zameglili, smo odstavke o jeziku tokrat izpustili.)

Medrepubliško-pokrajinska komisija je določila 15. oktober kot »zadnji rok, do katerega je treba uskladiti še nekatera »manjša« odprta vprašanja. Vendar je mogoče že po dosedanjem razpoloženju v javnosti sklepati, da so se ta »manjša« vprašanja pokazala kot osrednja, temeljna, ki jih na tej osnovi ni mogoče in jih ne smemo reševati, zato ni prazno pričakovanje, da se bo do tega datuma res marsikaj zjasnilo. Zakaj ob takšnem pričakovanju vendarle ta informativni vpogled v »Skupna jedra«? Naj ostane ta objava kot svarilno pričevanje neke ponesrečene in nesrečne zmede v nas in v našem času, da ne bomo povsem nepripravljeni, če se bomo v prihodnje morda spet kdaj morali srečati s takšno surovo preizkušnjo naše kulturne, narodne in človeške zavesti in samozavesti.

C. Z.

Ljubljana, 11. 9. 1983

MEDREPUBLIŠKO-POKRAJINSKA DELOVNA SKUPINA ZA JEZIKOVNO-UMETNOSTNO PODROČJE

Predlog skupnega programskega jedra jezikovno-umetnostnega področja

Beograd, maj 1983

JEZIKOVNO-UMETNOSTNO PODROČJE

Smotri vzgojno-izobraževalnega dela na jezikovno-umetnostnem področju:

V okviru jezikovno-umetnostnega področja vzgoje in izobraževanja mlada generacija spoznava in usvaja jezikovno in umetnostno kulturo svojega naroda (nacionalno kulturo), kulturo narodov in narodnosti SFRJ in kulturo drugih narodov sveta.

S spoznavanjem jezikovne in umetnostne kulture mlada generacija gradi zavest o vlogi jezika in umetnosti v povezovanju narodov in njihovih kultur v jugoslovanskih in svetovnih razmerjih, o družbeno-etični, idejni, estetski in zgodovinski vlogi umetnosti.

Z jezikovno in umetnostno vzgojo in izobrazbo se razvija mnogostranska ustvarjalna osebnost z razvitimi sposobnostmi izražanja, občevanja in ustvarjanja, doživljanja, spoznavanja in vrednotenja umetniških del. Tako se — ustvarjalno in kritično — mladi vzgajajo v duhu marksistične in samoupravne socialistične idejne opredeljenosti.

Jezikovna in umetnostna vzgoja in izobrazba razvijata potrebo mladih po trajnem zanimanju za jezik in umetnost.

NALOGE VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA NA JEZIKOVNO-UMETNOSTNEM PODROČJU

Naloge vzgojno-izobraževalnega dela na jezikovno-umetnostnem področju so naslednje:

— vzgoja učencev v duhu bratstva, edinstva, sožitja (zajedništva), enakopravnosti in svobodoljubnih tradicij, skovanih v narodno-osvobodilnem boju in socialistični revoluciji narodov in narodnosti SFRJ;

— razvijanje marksističnega pogleda na svet;

— formiranje vsestransko razvite, ustvarjalne in samoupravno socialistično opredeljene osebnosti;

3.0. SLOVENSKI JEZIK IN KNJIŽEVNOST

Varianta, V/1, 525 ur

3.1. VZGOJNOIZOBRAŽE- VALNI SMOTRI

Učenci

— se usposobijo za bogato ustno in pisno sporočanje;

— obvladajo sporazumevanje v slovenskem knjižnem jeziku (govorjenem in pisnem) in znajo izbrati pravo jezikovno

— razvijanje jugoslovanskega socialističnega patriotizma, spoštovanje kulturnega izročila narodov in narodnosti SFRJ in pripravljenost za obrambo domovine;

— spoznavanje učencev z deli trajne umetniške in kulturne vrednosti, ustvarjenimi v jezikih narodov in narodnosti SFRJ in drugih narodov sveta;

— usposabljanje učencev, da se umetniških del lotevajo doživeto, kritično in raziskovalno;

— razvijanje učenceve ljubezni do jezika in umetnosti;

— razvijanje moralnih lastnosti in umetniškega okusa učencev;

— usposabljanje učencev za samostojno uporabo raznih virov znanja in za samoizobraževanje;

— usposabljanje učencev za smotrno in učinkovito uporabo raznih sredstev obveščanja;

— razvijanje raziskovalne vedoželjnosti, ustvarjalne domišljije, kritičnega mišljenja in delovnih navad učencev;

— spodbujanje in negovanje jezikovne in umetniške ustvarjalnosti učencev;

— usposabljanje učencev za samostojno uporabo pridobljenih znanj, spoznanj in veščin v različnih situacijah;

— razvijanje vseh sposobnosti, potrebnih za raziskovalno dejavnost učencev;

— usposabljanje učencev za ustrezno vključevanje v razne oblike življenja in dela šole in samoupravne socialistične družbe;

— krepitev ljubezni do materialnih in duhovnih pridobitev jugoslovanske samoupravne socialistične skupnosti in razvijanje pripravljenosti, da z lastnim osebnim delom in prizadevanjem prispevajo k bogatenju, krepitvi in zaščiti domovine;

— negovanje maternega jezika in nacionalne kulture in spoštovanje jezikov in kultur drugih narodov in narodnosti;

— razvijanje in negovanje interesov učencev za zaščito in plemenitenje narave in za napredek kulture življenja in dela.

*zvrst v posameznem govor-
nem položaju;*

— *usvojijo temeljne zakonitosti in izrazne možnosti slovenskega knjižnega jezika;*

— *spoznajo zgradbo slovenskega knjižnega jezika in prvine drugih sestavov slovenskega jezika ter osnove teorije besedil;*

— *se usposobijo za doživljanje, razumevanje in vrednotenje umetniških del iz slovenske književnosti, iz književnosti drugih narodov in narodnosti SFRJ in iz svetovne književnosti;*

— *se seznanjajo s poetološkim umevanjem besedne umetnosti;*

— *odkrivajo estetske in družbene vrednote v besedni umetnosti;*

— *se navajajo na samostojno trajno jezikoslovno in književno izobraževanje in se s tem usposablja tudi za spoznavanje drugih jezikovnih sistemov in kultur;*

— *spoznavajo funkcijo jezika in književnosti ter njun pomen za nacionalno in družbeno identiteto;*

— *se vzgajajo v duhu bratstva in enotnosti narodov in narodnosti SFRJ, v duhu socialističnega patriotizma, mednarodne vzajemnosti in solidarnosti.*

JEZIČNO-UMJETNIČKO ODGOJNO-OBRAZOVNO PODRUČJE — OSNOVNE ŠKOLE

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Prvi razred

Književnost

Slikovnice

Izbor slikovnica sa sadržajima iz književnosti, povijesti i suvremenog života naroda i narodnosti SFRJ.

Lirika (pisci se navode abecednim redom imena)

Dragan Kulidžan: Dva zečića, dva prvaka

Narodna lirska pjesma: Uspavanka (Buji, paji, čedo materino)

Narodna lirska pjesma iz NOB-a: Zvezde

Ratko Zvrko: Majka

Stojan Tarapuza: Dečji san

Epika

Ahmet Hromadžić: Golubovo krilo

Narodna basna: Lav i miš

Drama

Milan Čečuk: Ometalo

Svjetska književnost

Basne raznih naroda: Cvrčak i mrav

Priče raznih naroda: Pjetlić, zlatni repić

Domaća lektira

Jovan Jovanović Zmaj: Pesme za decu i o deci

Oton Župančič: Ciciban (zbirka pjesama)

Drugi razred

Književnost

Lirika

August Harambašić: Roditelji

Giacomo Scott: Prvi maj

Dragan Lukić: Mamino srce

Grigor Vitez: Kako živi Antuntun

Gustav Krklec: Školska čestitka

Ismet Bekrić: Dječakova sreća

Ivan Ceković: Moja kuća

Narodna lirska pjesma: Ženidba vrapca podunavca

Narodna lirska pjesma iz NOB-a: Lijepo ti je druga Tita kolo

Redžep Hodža: Svitac

Vladimir Nazor: Zlatna ladja

Epika

Ela Peroci: Moj kišobran je kao balon

Milenko Ratković: Pisak lokomotive

Narodna basna: Gavran i lisica
 Narodna bajka: Ovčar i tri vile
 Nedžati Zekerija: Junak

Drama

Aleksandar Popović: Kese i teg
 Svetlana Makarović: Pekara Mišmaš

Svjetska književnost

Basne raznih naroda: Lija i ždral
 Bajke raznih naroda: Tri leptira

Domaća lektira

A. S. Puškin: Bajka o ribaru i ribici
 H. K. Andersen: Bajke
 Izbor iz suvremene poezije naroda i narodnosti SFRJ za djecu

Treći razred

Književnost

Lirika

Dušan Đurišić: Veliki kapetan
 Ivica Vanja Rpić: Dječak grli svijet
 Jovan Jovanović Zmaj: Gaše
 Kajetan Kovič: Zlatna ladja
 Mihal Babinka: Beli decembar
 Narodna lirska pjesma: Materina hvala
 Narodna lirska pjesma iz NOB-a: Po šumama i gorama
 Nasiha Kapidžić-Hadžić: Vezeni most
 Vasil Kunoski: Tito

Epika

Branko Ćopić: Kurir Pete čete
 Dositej Obradović: Magarac u lavljoj koži
 Jovan Strezovski: Tajna
 Marijan Matošec: Dječak sa Sutle
 Narodna basna: Vuk i jagnje
 Narodna bajka: Čardak ni na nebu ni na zemlji
 Rifat Kukaj: Čarobna ljubičica
 Sunčana Škrinjarić: Kaktus bajka

Drama

Dobrica Erić: Vašar u Topoli

Svjetska književnost

Basne raznih naroda: Kornjača i zec
 Bajke raznih naroda: Torbar i majmuni

Domaća lektira

Desanka Maksimović: Bajke
 Ivana Brlić-Mažuranić: Priče iz davnine
 Vančo Nikoleski: Čarobni samar

*Četvrti razred**Književnost**Lirika*

Dušan Radović: Plavi zec
 Ferenc Feher: Bački pejzaž
 Gligor Popovski: S trotinetom po celom svetu
 Ljubivoje Ršumović: Domovina se brani lepotom
 Narodna lirski pjesma: Kujundžija i hitroprelja
 Narodna lirski pjesma iz NOB-a Suzama se boj ne bije
 Zvonimir Balog: Pružite dlan
 Šukrije Pandžo: S druge strane rijeke

Epika

Branislav Crnčević: Bosonogi i nego
 Fran Levstik: Martin Krpan
 Marko Miljanov: Đulja i Iveza (6. anegdota iz Primjera čojstva i junaštva)
 Narodna basna (priča): Medvjed, svinja i lisica
 Narodna bajka: Biberče

Drama

Boris Bojadžinski: Deda Mraz i kod nas

Svjetska književnost

Basne raznih naroda: Labud, rak i štuka
 Bajke raznih naroda: Nžeri

Domaća lektira

Čedo Vuković: Svemoćno oko
 Lewis Carroll: Alisa u zemlji čuda
 Mato Lovrak: Vlak u snijegu

*Peti razred**Književnost*

Cane Andreevski: Svet i mi
 Dragutin Tadijanović: Visoka žuta žita
 Narodna lirski pjesma iz NOB-a: Na Kordunu grob do groba

Epika

Josip Broz Tito: Mi smo graditelji svoje sutrašnjice i gospodari vlastite budućnosti (odlomak iz govora održanog u Krapini, 1952)
 Branko Ćopić: Surovo srce
 Danko Oblak: Modri prozori
 Ivan Cankar: Desetica
 Nikola Kočiš: Letnje več
 Narodna epska pjesma: Zidanje Skadra
 Narodna pripovijetka: Ero s onog svijeta
 Stale Popov: Bratski rastanak
 Stefan Mitrov Ljubiša: Kanjoš Macedonović

Drama

Dušan Radović: Kapetan Džon Pipfoks

Domaća lektira

Izbor iz usmene književnosti naroda i narodnosti SFRJ

Vehbi Kikaj: Beli dvorovi

Vidoe Podgorec: Belo Ciganče (I dio)

Julles Verne: 20.000 milja pod morem

*Šesti razred**Književnost**Lirika*

Aleksa Šantić: O, klasje moje

Branko Radičević: Kolo (iz Đačkog rastanka)

Đorđi Abadžiev: Tabakera

Jure Kaštelan: Pjesma o mojoj zemlji

Vesna Parun: Ruke domovine

Epika

Josip Broz Tito: Samo jedinstveni možemo naprijed (odlomak iz govora održanog narodu Potkozarja, 1972)

France Bevk: Kaplan Martin Čedermac

Jovan Popović: Brile

Narodna epska pesma: Smrt majke Jugovića

Petar Kočić: Jablan

Domaća lektira

Branko Ćopić: Orlovi rano lete

Grigor Vitez: Pjesme

Izbor iz usmene književnosti naroda i narodnosti SFRJ

Tone Seliskar: Družina Sinji galeb

*Sedmi razred**Književnost**Lirika*

Andelko Vuletić: Pod nebo jedan glasnik

Desanka Maksimović: Krvava bajka

Karel Destovnik Kajuh: Gde si, mati?

Laslo Gal: Sutjeska

Epika

Josip Broz Tito: Svatko može da bude ono što osjeća da jeste i nitko nema pravo da mu natura nacionalnu pripadnost (odlomak iz govora održanog na VII. kongresu SSOJ, 1963)

Antonije Isaković: Kašika

August Šenoa: Zlatarovo zlato (odlomak)

Hivzi Sulejmani: Gavranov san

Ivan Točko: Prsten

Mihailo Lalić: Pusta zemlja

Drama

Jovan Popović Sterija: Pokondirena tikva

Domaća lektira

Dušan Kostić: Sutjeska

Izbor iz usmene književnosti naroda i narodnosti SFRJ

Miroslav Antić: Plavi čuperak (zbirka pjesama)

Miroslav Krleža: Dječak prati zmaja

*Osmi razred**Književnost**Lirika*

France Prešeren: Zdravica

Radu Flora: Predeo na mesečini

Epika

Josip Broz Tito: Mi nećemo rata i borimo se protiv njega, ali moramo biti spremni za obranu zemlje (odlomak iz razgovora sa sportistima, 1971)

Isak Samokovlija: Nosač Samuel

Ivan Mažuranić: Agovanje (iz Smrti Smail-age Čengića)

Nazmi Rahmani: Brdjanka

Petar Petrović Njegoš: Draško u Mlecima (iz Gorskog vijenca)

Vuk Stefanović Karadžić: O narodnim pevačima

Zijo Dizdarević: Majka

Narodna balada: Hasanaginica

Drama

Vojdan Černodrinski: Makedonska krvava svadba

Domaća lektira

Branislav Nušić: Sumnjivo lice

Ivo Andrić: Dece (zbirka pripovedaka za djecu)

Izbor iz usmene književnosti naroda i narodnosti SFRJ

Izbor iz suvremene pripovijedne proze naroda i narodnosti SFRJ

SREDNJE USMERENO OBRAZOVANJE*Prvi razred**Književnost**Pristup književnom (umjetničkom) djelu*

Književno (umjetničko) djelo — pisac (umjetnik) — primalac (čitalac, slušalac, gledalac). Vrste umjetnosti. Odnosi među umjetnostima. Čitanje umjetničkog djela (doživljavanje i upoznavanje).

Književni rodovi i vrste. Proučavanje književnog djela kao jezične tvarevine.

Nauka o književnosti (književna kritika, teorija književnosti, povijest književnosti). Lirsko, epsko i dramsko oblikovanje i izvedenje teksta.

Usmena (narodna) i pismena (umjetnička) književnost.

Značanje grčke mitologije i književnosti za cjelokupnu evropsku književnost i nauku.

Srednjevjekovna književnost

Počeci pismenosti i književnosti jugoslavenskih naroda i narodnosti (informativno).

Rad Cirila i Metodija i njihovih učenika.

Humanizam i renesansa i reformacija

Pojam humanizma. Pojava renesanse u Evropi i kod nas.

Francesco Petrarca: Kanconijer (61. sonet).

Marin Držić: Dundo Maroje.

Reformacija — pojam.

Barok, klasicizam i prosvjetiteljstvo

Pojam baroka, Odnos klasicizma prema renesansi i baroku. Prosvjetiteljstvo u književnosti jugoslavenskih naroda i narodnosti (informativno).

Ivan Gundulić: Osman (I, i VIII. pjevanje).

Dositej Obradović: Život i priključenija (odlomci o životu u Hopovu).

Romantizam

Romantizam — pojav, obilježje. Romantizam u književnosti jugoslavenskih naroda i narodnosti (informativno).

Vuk Stefanović Karadžić — reforma jezika i pravopisa, sakupljanje i izdavanje narodnih umotvorina.

Ljudevit Gaj — reforma jezika i pravopisa.

Petar Preradović: Rodu o jeziku.

Branko Radičević: Djački rastanak (odlomci).

Petar Petrović Njegoš: Gorski vijenac.

Ivan Mažuranić: Smrt Smail-age Čengića.

France Prešeren: Sonetni vijenac.

Konstantin Miladinov: Tuga za jugom.

Gligor Prlićev: Serdar (odlomci).

Djura Jakšić: Na Liparu.

Jovan Jovanović Zmaj: Svetli grobovi.

August Šenoa: Seljačka buna.

Domaća lektira

Aleksandar Sergejevič Puškin: Evgenije Onjegin

Izbor iz usmene i pisane književnosti NOB-a i socijalističke revolucije naroda i narodnosti SFRJ.

William Shakespeare: Romeo i Julija.

Drugi razred

Književnost

Realizam

Realizam — pojam, obilježje. Realizam u književnosti jugoslavenskih naroda i narodnosti (informativno).

Honore de Balzac: Čiča Goriot.
 Ante Kovačić: U registraturi (I. dio).
 Simo Matavulj: Bakonja fra Brne.
 Janko Kersnik: Jara gospoda.
 Laza Lazarević: Vetar.
 Silvije Strahimir Kranjčević: Mojsije.
 Vojislav Ilić: Sivo, sumorno nebo.

Moderna

Moderna — pojam, obilježja. Moderna u književnosti jugoslavenskih naroda i narodnosti (informativno).

Charles Baudelaire: Albatros.
 A. G. Matoš: Cvijet sa raskršća.
 Aleksa Šantić: Veče na školu.
 Musa Cazim Čatić: Ja nijesam sanjar.
 Milan Rakić: Dolap.
 Vladimir Nazor: Šikara.
 Borisav Stanković: Nečista krv.
 Ivan Cankar: Kralj Betajnovce.
 Petar Kočić: Jazavac pred sudom.
 Krste Misirkov: Nekoliko riječi o makedonskom književnom jeziku.

Domaća lektira

Čedo Vuković: Mrtvo Duboko
 Lav Nikolajevič Tolstoj: Ana Karenjina
 Redžep Čosja: Smrt vreba iz ičiju

Treći razred

Književnost

Književnost između dva rata

Književnost između dva rata — pojam, obilježje. Književnost jugoslavenskih naroda i narodnosti između dva rata (informativno).

Bertolt Brecht: Majka Hrabrosti i njena djeca.
 Tin Ujević: Svakidašnja jadikovka.
 Srećko Kosovel: Balada.
 Esad Mekuli: Čeznja za nedostižnim.
 Kočo Racin: Berači duvana.
 Miroslav Krleža: Gospoda Glembajevi (drama).
 Ivo Andrić: Na Drini ćuprija.
 Miloš Crnjanski: Seobe I.

Književnost NOB-a i revolucije

Književnost NOB-a i revolucije naroda i narodnosti SFRJ — pojam, obilježja i glavni predstavnici.

Oton Župančič: Pjesniče, dužnost znaš?
 Vladimir Nazor: Titov »Naprijed«
 Mirko Banjević: Sutjeska.
 Ivan Goran Kovačić: Jama.
 Skender Kulenović: Stojanka, majka Knežopoljka.

Branko Čopić: Pjesma mrtvih proletara.
 Matej Bor: Susret.
 Aco Šopov: Oči.
 Jovan Popović: Maoče.
 Slavko Vukosavljević: Kadinjača.
 Fadil Hodža: Kad proljeće kasni (odlomak iz dnevnika).

Domaća lektira

Ernst Hemingway: Za kim zvono zvoni
 Ivo Andrić: Prokleta avlija
 Miroslav Krleža: Povratak Filipa Latinovicza.

Četvrti razred

Književnost

Suvremena književnost

Suvremena književnost — pojam, obilježja. Suvremena književnost naroda i narodnosti SFRJ (informativno).

Albert Camus: Stranac.
 Aleksandar Tišma: Knjiga o Blamu.
 Blaže Koneski: Vezilja.
 Dane Zajc: Veliki crni bik.
 Djura Paparhai: Žuta pričest.
 Enver Djerček: Zrak na omči.
 Ervin Šinko: Optimasti (odlomci).
 Mak Dizdar: Modra rijeka.
 Meša Selimović: Derviš i smrt.
 Mihail Avramesku: Okrvavljena sećanja.
 Mihailo Lalić: Lelejska gora.
 Pavel S. Bohuš: Kudelja.
 Ranko Marinković: Glorija.
 Vesna Parun: Ti koji ima nevinije ruke.
 Miodrag Pavlović: Jedna pjesma (iz zbirke 87 pjesama).

Domaća lektira

Ciril Kosmač: Proljetni dan.
 Oskar Davičo: Pesma (roman)
 Pablo Neruda: Poezija (izbor)
 Slavko Janevski: I bol i bes.

Pripis ob drugih korekturah (26. 9. 1983): Polemike, ki so se razvnele po Jugoslaviji, se doslej še niso dotaknile bistva slovenskih ugovorov: *prave, da si narod suvereno ureja svoje šolstvo*. Medsebojno spoznavanje ni sporno, sporna je predlagana pot do njega, mogoče je uvesti tudi nov predmet zanj, *slovenski jezik in književnost* pa ne bi smela biti predmet pogajanj in kombinacij, ki so v nasprotju z naravo stvari. Vsekakor pa je treba odločno reči: *nacionalizem tem ugovorom ni botroval*.